

รายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง
ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต
หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน
กับผลประโยชน์ส่วนรวม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

งานระบบควบคุมภายใน
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

รายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง
ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต
หรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๑. สถานการณ์การทุจริต

การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติ พี่น้อง และพวกพ้อง การทุจริตเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางและความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อส่วนรวม และทำให้เกิดผลประโยชน์ขององค์กร หน่วยงานและสังคมต้องสูญเสียไป เช่น ผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการและความเป็นธรรม

๒. สถานการณ์การทุจริต

๒.๑ ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคล ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหาร ซึ่งอาจมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่รูปตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกให้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน การพิจารณาอนุมัติ/อนุญาตให้ญาติพี่น้อง หรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ

๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหาร ปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

➔ **ประเภทของความเสี่ยง** แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก อันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กร และการดำเนินการวางมาตรการบริหารความเสี่ยง

๒) ความเสี่ยงด้านกระบวนการ หรือการปฏิบัติงาน คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ หรือกิจกรรมภายในองค์กร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานและการบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรในภาพรวม เช่น ด้านการบริหาร ด้านการเงิน และงบประมาณ ด้านการพัสดุ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความปลอดภัย เป็นต้น

๓) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ คือ การบริหารจัดการในเรื่องของระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ ให้มีความถูกต้อง ปลอดภัย ใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ มีการบริหารความเสี่ยงเพื่อจำกัด ป้องกัน หรือลดการเกิดความเสียหายในรูปแบบต่าง ๆ โดยสามารถฟื้นฟูระบบสารสนเทศ และการสำรอง และกู้คืนข้อมูลจากความเสียหาย มีการจัดการแผนแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนและภัยพิบัติ

จะเกิด...

จะเกิดกับระบบสารสนเทศ มีระบบรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของระบบฐานข้อมูล เช่น ระบบป้องกันไวรัส ระบบไฟฟ้าสำรอง เป็นต้น รวมทั้ง มีการกำหนดสิทธิให้ผู้ใช้ในแต่ละระดับ

๔) ความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล คือ การจัดทำแผนธรรมาภิบาล และ/หรือแผนบริหารความเสี่ยงในเรื่องการกำกับดูแลที่ดี มีการวิเคราะห์โอกาสหรือแนวโน้มที่จะประพัตผลหลักธรรมาภิบาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กร และผู้ปฏิบัติงาน หลักธรรมาภิบาลที่ต้องนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยความเสี่ยง ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หลักเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจ หลักคุณธรรม/จริยธรรม

➔ **สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง** อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย ดังนี้

๑) ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากรและการเปลี่ยนแปลงระบบงานความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

๒.๓ การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาส ที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญอันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต หรือขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกัน ของผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในครั้งนี้ ได้นำเอาความเสี่ยงในด้านต่างๆ มาดำเนินการวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of The Tread way Commission) และตามบริบทการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และสามารถกำหนดมาตรการแนวทางการป้องกันยับยั้งการทุจริต หรือปิดโอกาสการทุจริต และเพื่อกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ การกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่เป็นปัญหาสำคัญและพบบ่อยอีกด้วย การวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ในการปฏิบัติราชการและการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นเหตุทำให้

- ๑) การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการขาดความรับผิดชอบเพียงพอ
- ๒) การปฏิบัติหน้าที่ไปในทางที่ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือในควมมีคุณธรรม ความมีจริยธรรม
- ๓) การปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และการยึดมั่นในหลัก

ธรรมาภิบาล

๔. การดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม องค์การบริหารส่วน จังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๔.๑ การพิจารณากระบวนการที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

- กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงิน และมีช่องทางที่จะทำประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง
- กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม คือมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การกีดกันสร้างอุปสรรค
- กระบวนการที่มีช่องทางเรียกรับ หรือรับผลประโยชน์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ การพิจารณากระบวนการที่เข้าข่ายมีโอกาสรเสี่ยงต่อการทุจริต หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

- การรับ - จ่ายเงิน
- การบันทึกบัญชีรับ - จ่าย
- การจัดซื้อจัดจ้าง และการจ้างเหมาบริการ
- การควบคุมงานก่อสร้าง
- การตรวจรับพัสดุ
- การกำหนดคุณลักษณะพัสดุ การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าเสนอราคา
- การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง
- การเบิกจ่ายงบประมาณ
- การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ

๔.๓ ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม

- สูญเสียงบประมาณ
- เสื่อมเสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

๔.๔ แนวทางการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๔.๔.๑ การจัดทำประกาศองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เรื่อง ประกาศใช้แผนปฏิบัติการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้แจ้งทุกส่วนราชการรับทราบ ประกาศ และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๔.๔.๒ จัดทำโครงการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริต สำหรับบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (อบรมธรรมะสำหรับการทำงานให้ประสบความสำเร็จและมีความสุข)

๔.๔.๓ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

๔.๔.๔ จัดช่องทางร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้แก่ เว็บไซต์องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง www.rayong-pao.go.th ศูนย์การป้องกันการทุจริตองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โทรศัพท์ ๐-๓๗๖๑-๗๔๓๐ และอีเมล rayongpao@rayong-pao.go.th

๕. สรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่างๆ เพื่อหาโอกาสประเมินและผลกระทบของความเสี่ยง ดำเนินการวิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบ ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านกระบวนการ หรือการปฏิบัติงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๑ การดำเนินคดีในแต่ละคดีมีระยะเวลานานมากและข้าราชการที่เคยรับผิดชอบคดีได้โอนย้ายไปจึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการดำเนินคดี

๕.๒ ความล่าช้าในการจัดส่งรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในจากแต่ละกอง ทำให้ตรวจสอบและตรวจรายงานช้า

๕.๓ การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความไม่เข้าใจในระเบียบ

๕.๔ การควบคุมงบประมาณระบบมือกับระบบ e-lass เจ้าหน้าที่งบประมาณยังขาดความละเอียดรอบคอบในการควบคุมงบประมาณ

๕.๕ การเบิกจ่ายเงินค่าอุปกรณ์การเรียนและค่าเครื่องแบบนักเรียน นักเรียนไม่มารับเงินและไม่ส่งใบเสร็จร้านค้า

๕.๖ ครุภัณฑ์ที่มากับโครงการต่างๆ ไม่ระบุราคาที่ชัดเจน การลงทะเบียนทรัพย์สินบางรายการไม่ถูกต้อง เนื่องจากมีการแก้ไขสัญญา เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารสินทรัพย์ มีการเคลื่อนย้ายครุภัณฑ์โดยไม่มีการแจ้งคนดูแลรักษาครุภัณฑ์

๕.๗ การจัดซื้อ/จัดจ้างในระบบ e-GP การลงระบบไม่ครบขั้นตอนสุดท้ายของการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้มีปัญหาในขั้นตอนการคืนหลักประกันสัญญา การทำแนบท้ายสัญญาไม่เป็นปัจจุบันทำให้มีปัญหาในการออกใบตรวจรับพัสดุ

๕.๘ การบันทึกข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างในระบบ e-lass เจ้าหน้าที่พัสดุบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วนทำให้เบิกจ่ายเงินล่าช้า/เจ้าหน้าที่พัสดุไม่มีการอัปเดตฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่/ ผู้ขาย/เงินกู้ ทำให้มีปัญหาในการเบิกจ่าย

๕.๙ เจ้าหน้าที่ซึ่งนำประกาศ ก.จ.จ.ระยอง ไปใช้ ในการอ้างอิงมีหลายราย บางรายยังมีความสับสนในการใช้

๖. แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

จังหวัดระยอง ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ระดับจังหวัด โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจัดทำแผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๖๔) ตามกรอบแนวทางการจัดทำแผนฯ ระยะ ๕ ปี ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงมหาดไทย ระดับจังหวัด จึงประกาศใช้แผนป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งวางแนวทางดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานและเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม